

Selectielijst FIOD

Selectielijst voor de administratieve neerslag van de zorgdrager

Minister van Financiën

voor wat betreft de primaire werkprocessen van

Belastingdienst/FIOD

over de periode

1945 -

Opgesteld in opdracht van

**Belastingdienst
Centrum voor Facilitaire Dienstverlening**

Mr. Peter Brand

1.	VERANTWOORDING.....	3
1.1	INLEIDING	3
1.2	DOEL EN WERKING VAN DE SELECTIELIJST	3
1.3	OPDRACHTFORMULERING EN AFBAKENING.....	4
1.4	OVERIGE SELECTIELIJSTEN DIE RELEVANT ZIJN VOOR BELASTINGDIENST/FIOD	4
1.5	SELECTIELIJSTEN IN CONTEXT	5
1.6	GEHANTEERDE UITGANGSPUNTEN BIJ HET OPSTELLEN VAN DE SELECTIELIJST	6
2.	INSTITUTIONELE BESCHRIJVING	8
2.1	KORTE BESCHRIJVING VOORGESCHIEDENIS VAN DE FIOD.....	8
2.2	MISSIE EN TAKEN VAN DE FIOD	8
2.3	ORGANISATIE	13
3.	SELECTIE.....	15
3.1	DOELSTELLING VAN DE SELECTIE	15
3.2	SELECTIECRITERIA	16
3.3	BEWAARtermijnen volgens de WET POLITIEGEGEVENS (WPOLG)	17
3.4.	VERSLAG VAN DE VASTSTELLINGSPROCEDURE	18
4.	LEESWIJZER VAN DE HANDELINGEN	19
5.	SELECTIELIJST PRIMAIRE PROCESSEN BELASTINGDIENST/FIOD	20
5.1	PROCESSEN FIOD TOT 1999	20
5.2	PROCESSEN FIOD 1999 - 2009	20
5.2.1	<i>Proces Toezicht (tot 2007).....</i>	<i>20</i>
5.2.2	<i>Proces Opsporing tot 17.7.2009 (voor CIE tot 1.1.2008)</i>	<i>20</i>
5.2.3	<i>Proces Internationaal tot 17.7.2009</i>	<i>21</i>
5.2.4	<i>Proces Opsporingsinformatie tot 17.7.2009 (voor CIE tot 1.1.2008).....</i>	<i>21</i>
5.3	PROCESSEN FIOD ONDER REGIME WPOLG	22
5.3.1	<i>Proces Opsporing vanaf 17.7.2009 (voor CIE vanaf 1.1.2008).....</i>	<i>22</i>
5.3.2	<i>Proces Internationaal vanaf 17.7.2009.....</i>	<i>22</i>
5.3.3	<i>Proces Opsporingsinformatie vanaf 17.7.2009 (voor CIE vanaf 1.1.2008)</i>	<i>22</i>
6.	LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN	24
7.	BRONNEN.....	25

1. Verantwoording

1.1 Inleiding

De FIOD is de opsporingsdienst van de Belastingdienst. Op 26 juni 1945 werd de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) ingesteld door de minister van Financiën.

In september 1999 werd de Economische Controledienst (ECD) losgemaakt van Economische Zaken en toegevoegd aan de Belastingdienst. In het begin heette dit onderdeel Belastingdienst/ECD.

In 2002 is de ECD samengegaan met de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD) en werd de naam veranderd in FIOD-ECD.

Met een wijziging in de Uitvoeringsregeling Belastingdienst 2003, per 1 juli 2010, heeft de minister van Financiën bepaald dat de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst & Economische Controledienst wordt aangeduid als FIOD.

De FIOD werkt aan de rechtshandhaving en daarmee aan de verbetering van de kwaliteit van de samenwerking door het strafrechtelijk tegengaan van:

- fiscale fraude (o.a. BTW-/carrouselfraude, accijnsfraude of, verzwegen buitenlands vermogen);
- financiële/ financieel-economische fraude (misbruik van voorkennis, faillissementsfraude, fraude met vastgoed, witwassen, etc.);
- fraude met specifieke goederen (strategische goederen en sancties, grondstoffen voor drugs, intellectueel eigendom, etc.).

Tot 2007 vond er ook toezicht plaats op economisch en financieel gebied.

Ambtenaren van de Belastingdienst/FIOD waren tot 2007 belast met het toezicht op de naleving van diverse economische wetten. Deze toezichtstaken werden per 1 januari 2007 overgeheveld, o.a. naar de Douane en Belastingdienst/Holland-Midden.

1.2 Doel en werking van de selectielijst

Het archief van Belastingdienst/FIOD valt onder het zorgdragerschap van de minister van Financiën. Omdat de Belastingdienst volgens het kerndepartement verantwoordelijk is voor haar eigen archief en voor haar eigen organisatie Beheersregels dient op te stellen, heeft de Belastingdienst zelf het initiatief genomen tot het opstellen van deze selectielijst.

De documentaire neerslag die ontstaat bij de werkprocessen van de FIOD, valt onder de werking van de Archiefwet. Dat betekent dat Belastingdienst/FIOD de documentaire neerslag (digitale en papieren dossiers en documenten) 'in goede, geordende en toegankelijke staat' moet hebben en houden, en er selectie (bewaren/vernietigen) op moet toepassen. Hiervoor is een selectielijst nodig.

Deze selectielijst bevat een korte institutionele beschrijving van de FIOD en een overzicht van de processen onderverdeeld in subprocessen of handelingen die door de organisatie worden verricht. De selectielijst bevat alleen een beschrijving van de **primaire uitvoeringstaken**. In de selectielijst zullen de geformuleerde handelingen worden gewaardeerd. Daarmee wordt bepaald wat er met de neerslag die uit de handelingen voortvloeit, dient te gebeuren (vernietigen of bewaren).

De selectielijst is opgesteld met behulp van en sluit aan op de ordeningsstructuur die speciaal voor de FIOD is ontwikkeld. In de ordeningsstructuur worden relaties gelegd tussen processen, subprocessen of handelingen, documenten en organisatie(onderdelen). Hierdoor wordt inzicht verkregen in alle processen van de FIOD en de neerslag daarvan. De ordeningsstructuur bevat een uitgebreide beschrijving van alle processen die worden uitgevoerd. Door deze processen via de subprocessen of handelingen te koppelen aan een bewaar- of vernietigingscriterium (uitgewerkt in deze selectielijst) krijgen alle dossiers of documenten die aan het werkproces worden gekoppeld, automatisch dit bewaar- of vernietigingscriterium.

1.3 Opdrachtformulering en afbakening

Deze selectielijst bestaat uit drie onderdelen waarin een beschrijving wordt gegeven van:

- het handelen van de FIOD, periode 1945 tot 1999.
Dit onderdeel richt zich alleen op de opsporings- en inlichtingsactiviteiten van de FIOD met betrekking tot de fiscale fraude van 1945 tot 1999.
- het handelen van de FIOD vanaf 1999 tot 2009.
In 1999 is de FIOD een samenwerkingsverband aangegaan met de ECD waardoor de FIOD en de ECD onder dezelfde directie zijn gekomen.
In dit onderdeel worden naast de opsporings- en inlichtingsactiviteiten m.b.t. fiscale fraude, ook de activiteiten van de (voormalige) ECD beschreven, voor de periode na 1999.
- het handelen van de FIOD onder het regime van de Wet politiegegevens (Wpolg), vanaf 2009. Voor de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) is de Wpolg eerder gaan gelden, namelijk vanaf 1 januari 2008.
De FIOD is als bijzondere opsporingsdienst bevoegd om een Criminele Inlichtingen Eenheid op te richten. Zie hiervoor het Besluit instelling criminele inlichtingen eenheid FIOD-ECD bij de Belastingdienst (Stcrt. 8-8-2003, nr. 151, p. 8).

Deze selectielijst is een organisatiespecifieke lijst, welke bovendien is gebaseerd op de werkprocessen zoals die binnen de organisatie worden uitgevoerd. Hiermee krijgt de FIOD een selectielijst die zowel bruikbaar zal zijn voor de selectie van fysieke, als voor de selectie van digitale archiefbescheiden.

Oude selectielijsten

Voor de ECD(-archieven tot 1999) zijn de volgende selectielijsten nog van toepassing:

- BSD-nr. 108, Economische controle, beschrijft de handelingen van de ECD voor de periode 1946-1999 (moet nog door de ministers van OCW en EL&I worden vastgesteld).
- BSD-nr. 147, In- en uitvoerregelingen (Stcrt. 2-10-2006, 191) beschrijft de handelingen van de ECD waarbij de ECD de controle op in- en uitvoerregelingen ondersteunt (looptijd van de handelingen van de ECD: tot uiterlijk 1999).
- BSD-nr. 151, Geldzuivering (Stcrt. 25-1-2007, 207). Een tweetal handelingen (13 en 234) worden uitgevoerd door de Fiscale recherche van de Belastingdienst (looptijd van handeling 13: 1945, looptijd van handeling 234: tot 1986).

Voor de selectie van ECD-archieven tot 1999 kan, m.u.v. de selectielijst Economische controle (Pivot-nummer 108), gebruik worden gemaakt van bovenstaande (oude) selectielijsten.

Tot 1999 viel de ECD onder het ministerie van Economische Zaken. Het ministerie van Economische zaken heeft in het verleden institutioneel onderzoek gedaan naar het handelen van de Economische controledienst en zijn voorgangers.

Voor de selectie van oud FIOD-archief (tot 1999) kan er geen gebruik worden gemaakt van bestaande selectielijsten. Selectielijst-nr.19, die betrekking heeft op de algemene wet- en regelgeving ten aanzien van het heffen en invorderen van belastingen (periode vanaf 1945), bevat geen handelingen die specifiek gericht zijn op de opsporingsactiviteiten van de FIOD.

Om die reden is er gekozen voor een aparte handeling waarin specifiek de opsporingsactiviteiten van de FIOD voor de periode 1945 tot 1999 is beschreven (zie handeling 1 in deze selectielijst).

1.4 Overige selectielijsten die relevant zijn voor Belastingdienst/FIOD

Deze selectielijst beschrijft alleen de uitvoerende handelingen met betrekking tot het primaire proces van Belastingdienst/FIOD.

De beleidshandelingen en de bedrijfsvoeringshandelingen (PIOFACH, COPAFIJTH) worden voor de actor Belastingdienst apart beschreven en vastgelegd in de selectielijst 'Beleid en ondersteunende processen.' Die selectielijst geldt voor de gehele Belastingdienst en niet alleen voor de FIOD.

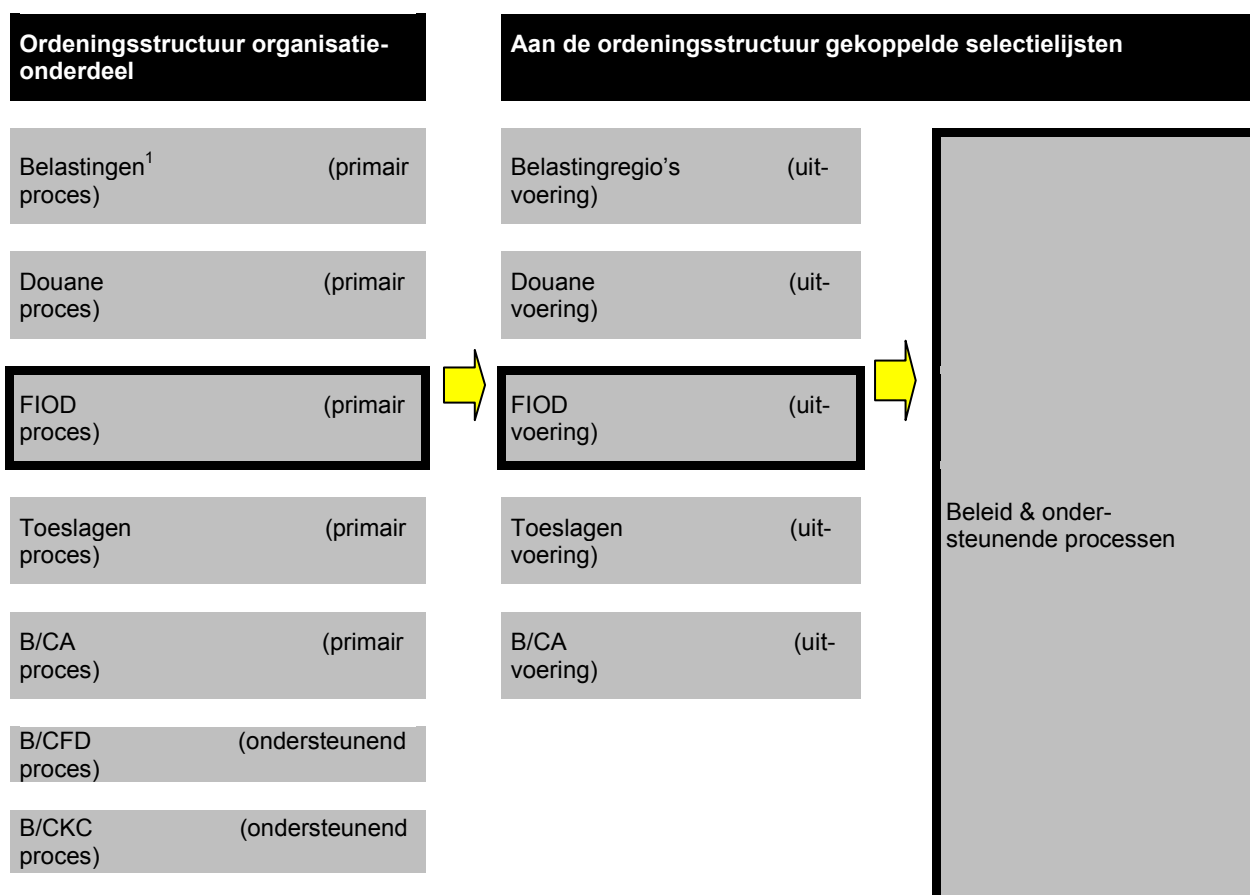
Totdat de selectielijst 'Beleid en ondersteunende processen' is vastgesteld, blijven onderstaande (en vastgestelde) selectielijsten van toepassing:

- Nr. 15 (Beheer van de) Rijksbegroting, Stcrt 31-3-2005, 62
- Nr. 45 Rijkshuisvesting, Stcrt 26-7-2007, 142
- Nr. 46 Voorlichting van de Rijksoverheid, Stcrt 14-6-2007, 112
- Nr. 72 Overheidspersoneel (Arbeidsverhoudingen bij de Rijksoverheid), Stcrt 17-10-2001, 200
- Nr. 73 Overheidspersoneel (Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel), Stcrt 17-10-2001, 200
- Nr. 75 Overheidspersoneel (Formatiebeleid, arbeidsmarktbeleid en personeelsontwikkelingen en mobiliteit), Stcrt 17-10-2001, 201
- Nr. 76 Overheidspersoneel (Arbeidsomstandigheden bij de overheid), Stcrt 17-10-2001, 201
- Nr. 77 Overheidspersoneel (Personeelsinformatievoorziening en –administratie), Stcrt 17-10-2001, 201
- Nr. 92 Overheidsinformatievoorziening, Stcrt 29-7-2004, 143
- Nr. 125 Cultuurbeheer, Stcrt 29-10-2004, 208
- Nr. 143 Organisatie van de Rijksoverheid, Stcrt 16-12-2005, 245

De vastgestelde selectielijst P-Direkt (nr. 168 Overheidspersoneel/ Personeelsdossier, Stcrt 21-10-2007, nr. 225) blijft ook in de toekomst voor de Belastingdienst van toepassing.

1.5 Selectielijsten in context

Hieronder een schematisch overzicht waarin aangegeven de samenhang tussen de selectielijsten en de orderingsstructuren voor de Belastingdienst. De omkaderde onderdelen zijn specifiek van toepassing op de FIOD:

¹ Vóór 2013 werd dit organisatieonderdeel 'Belastingregio's' genoemd

Voor elk organisatieonderdeel (Belastingdienst/Toeslagen, Belastingdienst/Douane, etc.) bestaat een aparte ordeningsstructuur. De (9) ordeningsstructuren zijn organisatiegericht (ingericht per organisatieonderdeel van de Belastingdienst).

De uitvoerende primaire processen zijn uniek. Voor unieke processen wordt een aparte selectielijst opgesteld. Deze selectielijsten zijn procesgericht. Er worden vijf specifieke selectielijsten opgesteld (voor Belastingdienst/Douane, Belastingen, Belastingdienst/FIOD, Belastingdienst/Toeslagen en Belastingdienst/CA).

Voor de beleidsprocessen en de ondersteunende processen kan worden volstaan met één algemene selectielijst, de selectielijst 'Beleid en ondersteunende processen', geldend voor de gehele Belastingdienst.

1.6 Gehanteerde uitgangspunten bij het opstellen van de selectielijst

Algemene uitgangspunten

- De werkprocessen van Belastingdienst/FIOD vormen de basis voor de selectielijst, de indeling naar beleidsterreinen die wordt gehanteerd in de bestaande selectielijsten, wordt derhalve losgelaten.
- De selectielijst moet onderhoudsarm zijn (de uitvoerende afdeling zal doorgaans veranderen, niet het proces zelf).
- De selectielijst moet zowel bruikbaar zijn in een papieren als in een digitale omgeving.
- Voor de selectielijst wordt het principe gehanteerd van 'selectie aan de bron'. Dit houdt in dat de dossiervorming is gekoppeld aan de handelingen die in een selectielijst zijn genoemd en dat vooraf duidelijk is wat de bewaartermijn van een document is.
- De procesgerichte selectielijst sluit door zijn procesgerichte opbouw voor het nog te vormen archief naadloos aan op de ordeningsstructuur die in samenhang met de selectielijst is opgesteld. Daardoor kan er ten aanzien van alle processen en werkstromen al vooraf een selectiebeslissing worden genomen.
- Er wordt geen apart Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO) meer gemaakt. De context (plus afbakening/ verantwoording) wordt bondig beschreven in de selectielijst.

Uitgangspunten m.b.t. de inhoud van de selectielijst

- Ter voorbereiding op, en in samenhang met de selectielijst, wordt een ordeningsstructuur opgezet. De processen uit de ordeningsstructuur worden vertaald naar subprocessen of handelingen in de selectielijst (meestal kan dat 1 op 1). Hierdoor wordt de herkenbaarheid van de lijst vergroot bij de gebruikers en is de actualisering van de lijst eenvoudiger.
- De selectielijst is niet gebaseerd op gedetailleerde wet- en regelgeving maar op in de organisatie herkenbare (hoofd)processen. Hiermee wordt het handelen van de FIOD volledig gedekt voor wat betreft de primaire processen. Voor beleids- en ondersteunende processen wordt verwezen naar de selectielijst 'Beleid en ondersteunende processen' die geldend is voor de gehele Belastingdienst.
- Voor het opstellen van de selectielijst zelf (dus niet de inhoud) zijn wel de Archiefwet, het Archiefbesluit, de Archiefregeling, de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en het Vrijstellingsbesluit Wbp van belang, evenals de Wet politiegegevens (Wpolg).
- De selectiebeslissing wordt bij voorkeur op een zo globaal (hoog) mogelijk niveau bepaald.
- De selectielijst zal niet meer hoeven te bevatten dan een uitgebreide specificatie van alle werkprocessen of handelingen met de daarbij behorende waarderingen, de periode gedurende welke jaren de handelingen zijn verricht en de toelichting op de handelingen.

- B/CFD (Belastingdienst/ Centrum voor Facilitaire Dienstverlening) heeft in 2005 in haar rol als geman-
dateerd archiefbeheerder de onder het vorige uitgangspunt beschreven afspraken gemaakt in samen-
werking met de verschillende Belastingdienstonderdelen. Dit is gebeurd bij de start van het ontwikkel-
traject voor de nieuwe selectielijsten van Belastingdienst. Hiermee werd ook tegemoet gekomen aan
de toezegging van de DG aan de Erfgoedinspectie om de documenthuishouding op orde te brengen.
- Processen of handelingen worden in begrijpelijke taal geformuleerd, de structuur van de selectielijst is
transparant.
- Bij het opstellen van de selectielijst is er naar gestreefd om handelingen zoveel mogelijk tijdsafhan-
kelijk te formuleren zodat bij een verandering van de uitvoerende afdeling handelingen zoveel mogelijk
intact kunnen blijven.
Substantieel gewijzigde wet- en regelgeving en (grootschalige) organisatorische wijzigingen kunnen
echter leiden tot nieuwe processen. In dat geval zal de selectielijst worden aangepast.
In deze selectielijst heeft de toevoeging van de ECD aan de Belastingdienst in 1999 en de komst van
de Wet politiegegevens geleid tot drie tijdvakken:
 - Handelingen FIOD (zonder ECD), 1945 - 1998
 - Handelingen FIOD (incl. ECD), 1999 - 2009
 - Handelingen FIOD (onder regime Wpolg), 2009 -
- In de selectielijst wordt onder 'taken' hetzelfde verstaan als 'processtromen' of 'hoofdprocessen'.
'Handelingen' zijn synoniem aan 'subprocessen'. Voor de toekomst wordt deze terminologie nog eens
kritisch bezien en mogelijk aangepast. Dit om inconsequent gebruik te voorkomen.

2. Institutionele beschrijving

2.1 Korte beschrijving voorgeschiedenis van de FIOD

Belastingdienst/FIOD is een bijzondere opsporingdienst (BOD), voortgekomen uit een samenwerkingsverband en later fusie van de FIOD en de ECD, en vormt een onderdeel van de Belastingdienst.

De FIOD is opgericht op 26 juni 1945 en van oudsher, als onderdeel van de Belastingdienst, gericht op het opsporen van fiscale delicten. Daarnaast was een tweede wezenlijke taak het verzamelen van informatie per belastingplichtige vanuit massale (digitale) gegevensbanken. Deze taak is tegenwoordig elders in de Belastingdienst belegd.

Een derde poot richt zich op:

- het verzorgen van internationale uitwisselingen;
- het uitvoeren voor de Nederlandse fiscus van verzoeken om rechtshulp op strafrechtelijk gebied in het buitenland en
- het op verzoek van buitenlandse opsporingsdiensten (laten) doen van binnenlandse onderzoeken.

De eerste en derde taak zijn nog steeds de hoofdtaken van de FIOD. Zij zijn alleen steeds uitgebreider geworden vergeleken met de beginperiode.

Van oudsher was de taak van de FIOD het opsporen van fiscale delicten. Indien er binnen de Belastingdienst, als toezichthouder, een vermoeden van fiscale fraude bestond, werd de FIOD, binnen de daarvoor geldende richtlijnen, verzocht tot opsporing over te gaan. Nadien zijn er ook opsporingsafspraken gemaakt met andere toezichthouders, bijvoorbeeld de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Verder bestaan er inmiddels opsporingsarrangementen met diverse ministeries, waaronder die van Veiligheid en Justitie, Buitenlandse zaken (BZ), en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Ook is fiscale en financiële fraude in toenemende mate internationaal georiënteerd. Dit alles heeft geleid tot een belangrijke uitbreiding van het takenpakket van de FIOD.

De ECD is in 1949 opgericht. Deze dienst had een tweeledig doel. Vanaf het begin bestaan de activiteiten uit het toezicht houden op en het verstrekken van informatie op het gebied van economische ordening en andere wetten waar het ministerie van Economische Zaken op één of andere manier raakvlakken mee had en waar de ondernemer zich aan houden moest. Naast deze controletaken had de ECD ook een duidelijk taak in het opsporen van overtredingen en misdrijven, zoals omschreven in de WED (wet op de Economische Delicten) en in de faillissementswetgeving.

De ECD was tot 1 september 1999 een onderdeel van het toenmalige ministerie van Economische Zaken. Op dat moment is de dienst een zelfstandig onderdeel van de Belastingdienst geworden, en daarmee overgegaan naar het ministerie van Financiën. Op 1 januari 2002 heeft de steeds intensievere samenwerking tussen de FIOD en de ECD vorm gekregen in één dienst: de FIOD-ECD.

Eind 2012 werken er bijna 1200 mensen bij de FIOD, verspreid over 15 locaties in Nederland. Het managementteam en de centrale staf houden kantoor in Utrecht. De verschillende processtromen worden vanuit zes regio's door collegiale teams aangestuurd. Op de verschillende locaties zijn 1 - 5 opsporings-teams werkzaam. Daarnaast is er een aantal teams Account/opsporingsinformatie, een team strategische opsporingsinformatie, een team internationale opsporing, twee anti witwas-teams, een eigen CIE (Criminele Inlichtingen Eenheid) en twee HARC-teams (Hit And Run Containerteams) in Rotterdam en Schiphol. Daarnaast beschikt de FIOD over een Forensisch IT team, EDP-Audit medewerkers, een observatieteam en een forensisch technische recherche.

2.2 Missie en taken van de FIOD

De FIOD werkt aan de rechtshandhaving en daarmee aan de verbetering van de kwaliteit van de samenle-

ving door het strafrechtelijk tegengaan van:

- fiscale fraude (o.a. BTW-/carrouselfraude, accijnsfraude of verzwegen buitenlands vermogen);
- financiële/ financieel-economische fraude (misbruik van voorkennis, faillissementsfraude, fraude met vastgoed, witwassen, etc.);
- fraude met specifieke goederen (strategische goederen en sancties, grondstoffen voor drugs, intellectueel eigendom, etc.).

De FIOD kent drie verschillende taken:

- Opsporing. De meeste medewerkers van de FIOD houden zich met opsporing bezig. Het gaat daarbij om de opsporing van delicten op het gebied van voornamelijk fiscale en financieel-economische fraude.
- Internationaal. Het team Internationaal houdt zich bezig met het uitzetten van rechtshulpverzoeken vanuit en naar het buitenland op het vakgebied van de FIOD.
- Opsporingsinformatie. Tot slot heeft de FIOD een groep medewerkers die zich bezighoudt met het proces opsporingsinformatie. Hierin worden thema's of branches nader bekeken en vindt ook verdeling van informatie op persoon of op bedrijf plaats. Dat laatste wil zeggen dat de al aanwezige informatie over personen of bedrijven wordt aangevuld met nieuwe informatie zodat een doelgerichte fraude-aanpak i.c. beter mogelijk wordt.

De FIOD werkt voor verschillende opdrachtgevers, waaronder uiteraard de moederorganisatie Belastingdienst. Ook op verzoek van andere onderdelen van het ministerie van Financiën en onderdelen van andere ministeries worden werkzaamheden verricht. De opsporingstaken van de FIOD worden verricht in opdracht van vijf ministeries:

- het ministerie van Financiën;
- het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie;
- het ministerie van Buitenlandse Zaken;
- het ministerie van Veiligheid en Justitie en
- Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;

Binnen de handhavingsketen wordt nauw samengewerkt met de Belastingdienst en met andere toezichthouders, zoals de Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank.

Deze toezichthouders kunnen zaken voordragen voor een strafrechtelijke aanpak. Besluitvorming daarover vindt plaats in samenspraak met de anmeldende instantie en met het Functioneel Parket. Het Functioneel Parket, onderdeel van het Openbaar Ministerie, verstrekt daarnaast opdrachten om de opsporing te doen van zaken die rechtstreeks of via andere toezichthouders hem ter kennis worden gebracht.

Tevens wordt samengewerkt met de Landelijke eenheid van de Nationale Politie (voorheen het Korps Landelijke Politiediensten), in het bijzonder met de Dienst Nationale Recherche, de Financial Intelligence Unit (FIU-Nederland) en de drie andere bijzondere opsporingsdiensten, de NVWA-IOD (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit, Inlichtingen en Opsporingsdienst), de ISZW-DO (Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, directie Opsporing) en de ILT-IOD (Inspectie Leefomgeving en Transport, Inlichtingen- en opsporingsdienst).

Toezicht en toezichttaken tot 2007

De FIOD was aangewezen als toezichthouder voor een aantal wetten (zie volgende alinea). Als toezichthouder van deze wetten kon de FIOD een toezichtonderzoek instellen. Hiervoor was wel een risicoselectie nodig (een risicoselectie is het o.b.v. objectieve criteria selecteren van bedrijven die een potentieel risico kunnen vormen in termen van financiële fraude). Op basis van deze selectie werd vervolgens een toezichtonderzoek ingesteld.

Bij een toezichtonderzoek controleerde de dienst of een bedrijf zich hield aan de wettelijke vereisten. Een toezichtonderzoek kon ook een antecedentenonderzoek inhouden. De FIOD controleerde in dat geval de betrouwbaarheid van eigenaren of bestuur /directie van een bedrijf, voordat bijvoorbeeld vergunningen werden afgegeven.

De toezichttaken van de FIOD lagen op de volgende gebieden: EU-fraude (hiermee wordt bedoeld op het 'misbruik' van de EU-gelden. Denk hierbij aan fraude met Europese subsidiegelden, landbouwrestituties, etc.) , strategische goederen, assurantie en kredieten, energie, Chemisch Wapenverdrag, Wet voorkoming misbruik chemicaliën, Wet tarieven gezondheidszorg en Wet melding ongebruikelijke transacties voor grootwaarde handelaren.

De toezichttaken zijn in 2007 overgedragen aan andere onderdelen van de Belastingdienst en aan andere toezichtinstanties zoals de Zorgautoriteit.

Opsporing

Het opsporingsproces kan op verschillende manieren gestart worden. Doorgaans komen de signalen van de toezichtinstanties. Fraudemeldingen van andere controlerende diensten en opsporingsdiensten, en aangiften van benadeelden kunnen ook aanleiding zijn om een opsporingsonderzoek te beginnen.

Opsporing om te komen tot strafrechtelijke aanpak van fraude wordt ingezet als de zwaarste vorm van rechtshandhaving. Of een fraudezaak strafrechtelijk of administratiefrechtelijk wordt vervolgd, wordt steeds zorgvuldig afgewogen.

Of een melding al dan niet in opsporing wordt genomen, is afhankelijk van een aantal factoren. De weging hiervan is voor meldingen afkomstig van de Belastingdienst beschreven in de "Richtlijn aanmelding en afhandeling fiscale delicten, douane- en toeslagendelicten" en wordt door het OM, de FIOD en de Belastingdienst (contactambtenaar) gezamenlijk gemaakt. Ook met andere toezichthouders zijn soortgelijke afspraken gemaakt. Het aanwenden van opsporings- en vervolgingscapaciteit is steeds een verantwoordelijkheid van de toezichthouder, de FIOD en het OM.

Samenwerking met het openbaar ministerie

Een opsporingsonderzoek van de FIOD begint met het opstellen van een pre-weegdocument (uitmondend in een recherchecontract) en wordt afgesloten met een proces-verbaal.

Niet alle onderzoeken kunnen opgepakt worden. Wegen betekent dat op basis van beschikbare informatie en weegfactoren een beslissing wordt genomen welke onderzoeken in de fase van projectvoorbereiding worden opgenomen. Het pre-weegdocument is het instrument op basis waarvan deze keuzes gemaakt worden.

Tijdens het onderzoek proberen de opsporingsambtenaren bewijzen te vinden voor de vermoedelijk gepleegde strafbare feiten. Op grond van het proces-verbaal kan het Openbaar Ministerie de verdachte vervolgen en kan de verdachte eventueel worden veroordeeld.

De FIOD werkt nauw samen met het OM dat als bevoegd gezag verantwoordelijk is voor alle strafzaken. De FIOD en het OM stellen jaarlijks in een handavingsarrangement het aantal aan te leveren en te vervolgen zaken vast. Een groot voordeel van deze aanpak is dat de afstemming binnen de hele strafrechtketen optimaal is.

Het Functioneel Parket, onderdeel van het Openbaar Ministerie, verstrekt opdrachten om de opsporing te doen van zaken die rechtstreeks of via andere toezichthouders hem ter kennis worden gebracht. Per 1 januari 2003 is het Functioneel Parket (FP) verantwoordelijk geworden voor de meeste strafrechtelijke onderzoeken (de centrale intake, selectie en aansturing van alle nieuwe zaken) van de vier bijzondere opsporingsdiensten (FIOD, NVWA-IOD ISZW-DO en ILT-IOD). Periodiek wordt overlegd gehouden met de toezichthouder en of het FP. In deze overleggen wordt beslist welke zaken daadwerkelijk in 'opsporing' worden genomen, conform de afspraken in het handavingsarrangement (HHA).

Het FP besluit tenslotte hoe een onderzoek wordt afgedaan. Daarbij is het mogelijk de zaak voor te dragen bij de rechtbank, te seponeren of een fiscale strafbeschikking (v/h transactie) aan de verdachte aan te bieden. Voor fiscale zaken geldt dat de Belastingdienst (theoretisch) zelf een beslissingsbevoegdheid heeft om zaken, na de opsporingsfase, aan te bieden aan het OM.

Hoewel het Functioneel Parket de leiding over de meeste opsporingsonderzoeken heeft, heeft de FIOD ook een relatie met het Landelijk Parket (bijvoorbeeld in het kader van haar taken op het gebied van precursor-

ren / chemicaliën) of een arrondissementsparket (bijvoorbeeld bij de 'geldontneming op Schiphol').

Opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen

De opsporingsonderzoeken van de FIOD moeten uiteindelijk bewijsmateriaal van vermoedelijke fraude opleveren. Het gebruik van dwangmiddelen is daarbij in sommige gevallen noodzakelijk.

De opsporingsambtenaren van de FIOD zijn ambtenaren met een algemene opsporingsbevoegdheid. Zij beschikken over de mogelijkheid om na toestemming van de justitiële autoriteiten een aantal (bijzondere) opsporingsbevoegdheden toe te passen. Deze staan vermeld in het Wetboek van Strafvordering. Hierbij moet gedacht worden aan het aanhouden van verdachten voor verhoor of het laten aftappen van telefoon, fax of e-mail of het zonder toestemming van de eigenaar betreden van een bedrijfspand.

Themagerichte aanpak

Een toenemend aantal opsporingsonderzoeken is het gevolg van de themagerichte aanpak die de FIOD (in de keten) hanteert. Er wordt dan zo veel mogelijk kennis over een thema verzameld en er worden risico's in kaart gebracht. Op die manier komen bijvoorbeeld fraudepatronen en fraudegevoelige punten in de wet- en regelgeving aan het licht.

Jaarlijks stelt de FIOD een aantal thema's vast die worden onderzocht op fraudepatronen, risico's enzovoort. Deze thema's worden in de keten op basis van het handavingsarrangement (HHA) vastgesteld.

Opsporingsinformatie

De opsporingsteams van de FIOD kunnen bij hun werkzaamheden voor informatie en advies terugvallen op de teams Opsporingsinformatie.

Het werkterrein van de teams Opsporingsinformatie is zeer breed, van informatiebeheer (het verzamelen, veredelen en verstrekken van relevante informatie) tot het uitvoeren van analyses en het doen van toegepast wetenschappelijk onderzoek.

Een belangrijke taak van de teams Opsporingsinformatie is het leveren van bijdragen aan lopende opsporingsonderzoeken en de voorbereiding en uitwerking van onderzoeksthema's. Is een thema eenmaal vastgesteld, dan bereiden deze teams binnen zo'n thema ook opsporingsonderzoeken voor.

Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE)

De bijzondere opsporingsdiensten zijn bevoegd om een CIE op te richten. Ook de FIOD heeft een eigen CIE. Elke dienst heeft zijn eigen regeling, voor de FIOD is dat het Besluit instelling criminele inlichtingen eenheid FIOD-ECD bij de Belastingdienst (Besluit van 28 juli 2003, Stcrt. 8-08-2003, nr. 151, p. 8).

De Criminele Inlichtingen Eenheid van de FIOD is krachtens art. 2 lid 2 van het Instellingsbesluit belast met de informatievoorziening in het kader van de opsporing van misdrijven, voor zover het betreft misdrijven als bedoeld in artikel 1, lid 1, onderdeel k, van de Wet politieregisters.

Het gaat om over misdrijven als bedoeld in art. 10, lid 1, onderdeel a, Wet politiegegevens (voorheen art. 1, lid 1, onderdeel k, Wet Politieregisters):

- 1°. omschreven in artikel 67, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, die in georganiseerd verband worden beraamd of gepleegd en die gezien hun aard of de samenhang met andere misdrijven die in het georganiseerde verband worden beraamd of gepleegd, een ernstige inbreuk op de rechtsorde kunnen opleveren, of
- 2°. waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaar of meer is gesteld, of
- 3°. als omschreven in artikel 67, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, die bij algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen en die gezien hun aard of samenhang met andere door de betrokkene begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.

De CIE verricht sedert 1 januari 2008 haar taken onder het regime van de Wet politiegegevens (Wpolg, zie hoofdstuk 4). De Wpolg kan enerzijds worden gezien als een nadere verbijzondering van de Wet bescher-

ming persoonsgegevens (Wbp) en anderzijds als de 'opvolger' van de per die datum vervallen Wet politie-registers.

De specifiek voor de CIE van belang zijnde verwerkingsgrondslagen kunnen worden gevonden in de artikelen 10, 11 en 12:

- art. 10 van de Wpolg stelt dat Politiegegevens gericht kunnen worden verwerkt met het oog op het verkrijgen van inzicht in de betrokkenheid van personen bij bepaalde ernstige bedreigingen van de rechtsorde;
- art. 11 heeft betrekking op het geautomatiseerd vergelijken en in combinatie zoeken;
- art. 12 heeft betrekking op het werken met informanten en informantgegevens.

De CIE verricht de volgende werkzaamheden:

- het verzamelen, verifiëren, analyseren van criminele inlichtingen;
- het bevorderen van het gericht inwinnen en aanvullen van criminele inlichtingen en andere gegevens die in het kader van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde in aanmerking komen voor verwerking op grond van de Wpolg;
- het verwerken van criminele inlichtingen in een bestand als bedoeld in artikel 2 eerste lid Wpolg;
- het ter beschikking stellen dan wel verstrekken van criminele inlichtingen overeenkomstig de daarop betrekking hebbende bepalingen.

Samenwerking met andere bijzondere opsporingsorganisaties

Het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten is een samenwerkingsverband van de FIOD, de NVWA-IOD, ISZW-DO, ILT-IOD.

De reguliere bijeenkomsten van het Platform worden tevens bijgewoond door het FP, het ministerie van Veiligheid en Justitie, de Rijksrecherche, de Nationale Politie en de Koninklijke Marechaussee. De besluitvorming van het Platform is mede bepalend voor operationele- en beleidsbeslissingen binnen de FIOD. Vanuit het platform wordt in diverse (structurele) werkgroepen en projectgroepen samengewerkt op tactisch en operationeel niveau.

Naast de gezamenlijke uitvoering van diverse opsporingsonderzoeken komen ook andere beleidsonderwerpen aan de orde, zoals bijvoorbeeld de samenwerking op het gebied van automatisering en rechercheopleidingen, en het voeren van een gezamenlijke researchehandboek.

Overige partners in opsporing

Om fraude zo effectief mogelijk te kunnen bestrijden, werkt de FIOD in veel gevallen intensief samen met andere (opsporings)organisaties in Nederland.

Toegang tot elkaars middelen en informatie is, ook door de toenemende complexiteit van de onderzoeken, haast onontbeerlijk. Daarbij worden de privacywetgeving (ic. de Wpolg) en de geheimhoudingsverplichtingen in acht genomen.

Met wie wordt samengewerkt, hangt af van het soort onderzoek. Behalve van samenwerking bij individuele onderzoeken is er inmiddels ook sprake van een groot aantal structurele samenwerkingsverbanden. Kennis, ervaring en beschikbare informatie van de FIOD en van andere opsporings- en controleorganisaties op specifieke aandachtsgebieden worden zo gebundeld.

Een goed voorbeeld hiervan is het financieel expertisecentrum (FEC). Het FEC houdt zich bezig met het versterken van de integriteit van de financiële sector. In het FEC werkt de FIOD samen met acht organisaties, zoals de Nederlandsche Bank, de Stichting toezicht effectenverkeer en de Financial Intelligence Unit (FIU, v/h Meldpunt ongebruikelijke transacties).

De FIOD verstrekt aan het FEC relevante politiegegevens. Het FEC analyseert deze gegevens samen met gegevens die door de andere partners binnen het samenwerkingsverband worden aangeleverd. Indien er vanuit de analyse sprake is van een vermoeden van fraude in de financiële sector kan de FIOD worden belast met de opsporing van deze fraude. Handhaving van de financiële integriteit van de financiële sector is een van de kerntaken van de FIOD.

De samenwerking tussen de FIOD, de Douane, de Koninklijke Marechaussee en politie krijgt mede vorm in de Hit And Run Containerteams (HARC-teams), waarbij de FIOD het strafrechtelijke traject voor haar rekening neemt als de douane bij controles op verdovende middelen stuit. Deze HARC -teams doen kortlopende strafrechtelijke onderzoeken naar drugstransporten (in circa zes weken) en bestaan uit functionarissen van de deelnemende partijen. De HARC-teams werken onder leiding van een officier van justitie. De operationele leiding van de onderzoeken ligt wisselend in handen van politie en FIOD. Als de fiscale kant van de zaak nadrukkelijk een rol speelt in het onderzoek, heeft de FIOD de leiding.

De FIOD en de politie werken nauw samen bij de bestrijding van horizontale fraude: een vorm van fraude tussen personen onderling waarbij de overheid alleen indirecte schade ondervindt. Het gaat dan bijvoorbeeld om de aanpak van intermediairfraude in de verzekeringssector, de (georganiseerde) faillissementsfraude en fraude met betrekking tot intellectueel eigendom (namaakfraude).

Internationale samenwerking (rechtshulpverzoeken)

De internationale samenwerking bestaat onder andere uit het uitwisselen van gegevens op grond van verdragen. Voor een goed toezicht op internationaal opererende bedrijven en personen is deze gegevensuitwisseling noodzakelijk. De FIOD kan voor opsporingsonderzoeken gegevens uit buitenlandse administraties of verklaringen van getuigen in het buitenland nodig hebben. De dienst kan de buitenlandse opsporingsorganisaties dan verzoeken om die gegevens of verklaringen te verzamelen en op te sturen, maar het is ook mogelijk om zelf in het buitenland het onderzoek te begeleiden. Omgekeerd kan Nederland ook een verzoek of bezoek uit het buitenland krijgen.

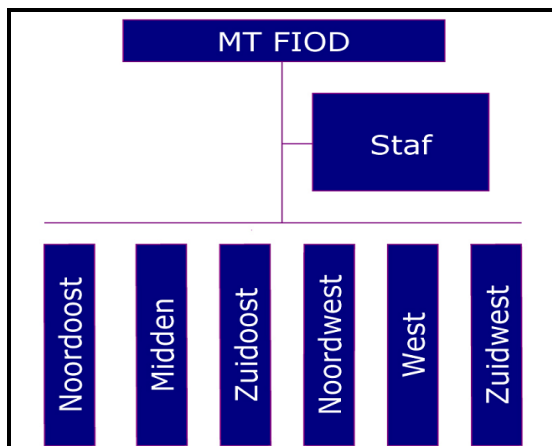
Voor de samenwerking in Europa is het Office Européen De Lutte Anti-Fraude (OLAF) van groot belang. Het OLAF is de Europese fraudebestrijdingsorganisatie die binnen de Europese Unie zelfstandig onderzoek kan doen. Daarnaast vervult deze organisatie een belangrijke coördinerende rol en zorgt zij bijvoorbeeld voor de afstemming van fraudebestrijdingsmethoden in Europa.

Vanuit de FIOD is een aantal medewerkers gedetacheerd bij andere (internationale) organisaties, zoals bij Europol, de OLAF en de Dienst Nationale Recherche.

2.3 Organisatie

Eind 2012 werken er bijna 1200 mensen bij de FIOD, verspreid over een aantal locaties in Nederland. De dienst wordt geleid door een managementteam. Het managementteam wordt ondersteund door een staf. Voor het primaire proces werkt de FIOD vanuit diverse kantoren die geclusterd zijn in 6 regio's. Iedere regio heeft een aantal opsporingsteams en een team account/opsporingsinformatie. De kantoren worden aangestuurd door een team van teamleiders, de zogeheten collegiale teams. De landelijke leiding en staf houden kantoor in Utrecht.

Organigram FIOD

De regiokantoren

<i>Noorddoost</i>	· kantoor Almelo · kantoor Groningen · kantoor Zwolle
<i>Noordwest</i>	· kantoor Amsterdam · kantoor Alkmaar
<i>Zuidoost</i>	· kantoor Eindhoven · kantoor Roermond
<i>West</i>	· kantoor Haarlem · kantoor Den Haag · kantoor Schiphol
<i>Zuidwest</i>	· kantoor Rotterdam · kantoor Roosendaal
<i>Midden</i>	· kantoor Utrecht · kantoor Arnhem

3. Selectie

3.1 Doelstelling van de selectie

De selectie richt zich op de (administratieve) neerslag van het handelen door overheidsorganen, die vallen onder de werking van de Archiefwet 1995². De selectielijst is tot stand gekomen op grond van een wettelijk voorgeschreven procedure. Deze procedure, welke zijn grondslag heeft in art. 5 van de Archiefwet 1995, is neergelegd in de artikelen 2 tot en met 5 van het Archiefbesluit 1995, Stb. 671.

De doelstelling bij de selectie van overheidarchieven is dat de belangrijkste bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. Met het te bewaren materiaal moet het mogelijk zijn om een reconstructie te maken van het handelen van de rijksoverheid ten opzichte van haar omgeving, maar ook van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zover deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven.

In deze selectielijst worden de handelingen van Belastingdienst/FIOD gewaardeerd op basis van hun bijdrage aan de realisering van de selectiedoelstelling. Bij de selectie gaat het er om welke gegevensbestanden, behorend bij welke handeling, en berustend bij welke actor, bewaard moeten blijven met als doel het handelen van de rijksoverheid op hoofdlijnen te kunnen reconstrueren.

Het handelen van overheidsorganen bestaat uit verschillende fasen in het beleidsproces. Deze fasen zijn o.a. agendavorming, beleidsvoorbereiding, beleidsbepaling, beleidsvaststelling, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie. Om de reconstructie van het handelen op hoofdlijnen mogelijk te maken, dient dus vooral de neerslag van de eerste vier en de laatste fase bewaard te blijven. In een enkel geval wordt ook de neerslag van de beleidsuitvoering bewaard.

De gegevensbestanden kunnen zowel uit papieren- als uit digitale documenten bestaan.

Indien de neerslag in aanmerking komt voor vernietiging dan vermeldt de selectielijst een V met een termijn. De termijn gaat in na afhandeling van een proces.

² Archiefwet 1995, Wet van 28 april 1995 (Stb. 276), houdende vervanging van de Archiefwet 1962 (Stb.313) en in verband daarmee wijziging van enige andere wetten.

3.2 Selectiecriteria

De algemene selectiecriteria, die uit 1997 dateren, zijn positief geformuleerd, het zijn bewaarcriteria. De criteria geven de handelingen aan die met een **B** gewaardeerd worden, en waarvan de neerslag dus overgebracht dient te worden. De neerslag van de handelingen die met een **V** gewaardeerd worden, wordt niet overgebracht en kan op termijn vernietigd worden.

De volgende algemene selectiecriteria worden door het Nationaal Archief gehanteerd om permanent te bewaren handelingen te selecteren:

ALGEMENE SELECTIECRITERIA	
HANDELINGEN DIE WORDEN GEWAARDEERD MET B (Bewaren)	
<i>Algemeen selectie criterium</i>	<i>Toelichting</i>
1. Handelingen die betrekking hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen	Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de instrumenten.
2. Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen	Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieronder valt ook het toetsen van en het toezien op beleid. Hieruit worden niet per se consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.
3. Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren	Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.
4. Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen	Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.
5. Handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt	Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.
6. Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeien uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten	Bijvoorbeeld in het geval de ministeriële verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Naast de algemene criteria kunnen er ten aanzien van bepaalde handelingen, die met behulp van de algemene criteria niet kunnen worden gewaardeerd, eveneens binnen het kader van de selectiedoelestellingen, in een selectielijst beleidsterreinspecifieke criteria worden geformuleerd.

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 kan neerslag van bepaalde, als te vernietigen gewaardeerde handelingen betreffende personen en/of gebeurtenissen van bijzonder cultureel of maat-

schappelijk belang, van vernietiging worden uitgezonderd.

3.3 Bewaartermijnen volgens de Wet politiegegevens (Wpolg)

Met het van kracht worden van het Besluit politiegegevens bijzondere opsporingsdiensten (Bpg BOD), per 17 juli 2009, voert de FIOD zijn taken uit onder het regime van de Wet politiegegevens (Wpolg)³. Deze wet bevat regels voor het verwerken⁴ van politiegegevens. In de Wpolg wordt met betrekking tot de verwerking van politiegegevens, uitvoering gegeven aan art. 10 lid 2 en 3 van de Grondwet ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De Wpolg kent een aantal verwerkingsgrondslagen, het betreft hier onder meer:

- uitvoering van de dagelijkse politietaak (art. 8);
 - onderzoek in verband met de handhaving van de rechtsorde in een bepaald geval (art. 9);
 - inzicht in betrokkenheid van personen bij bepaalde ernstige bedreigingen van de rechtsorde (art. 10).
- Elk van deze grondslagen kent een 'eigen' termijn waarin politiegegevens worden verwerkt. De laatste 'verwerkingshandeling' betreft het vernietigen van politiegegevens. Dit wordt met name in art. 14 geregeld.

Op grond van artikel 14 Wpolg, met name het eerste lid, is het daadwerkelijk vernietigen van politiegegevens dwingend voorgeschreven.

Gegevens moeten dus na afloop van de diverse verwerkingstermijnen uit de Wpolg (art. 8, 9 en 10) worden vernietigd, *tenzij*. Dit tenzij is in art. 14, lid 4 geregeld: "Van de vernietiging wordt afgezien voor zover de waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed of voor historisch onderzoek zich daartegen verzet. De betreffende gegevens worden zo spoedig mogelijk overgebracht naar een archiefbewaarplaats. Daarbij worden met toepassing van artikel 15 van de Archiefwet 1995 beperkingen aan de openbaarheid gesteld."

Op grond van dit artikellid kan dus worden afgezien van vernietiging van politiegegevens voor zover naar het oordeel van de verantwoordelijke, die in het kader van de Archiefwet zorgdrager is, de waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed of voor historisch onderzoek zich daartegen verzet. Voor de Belastingdienst is de minister van Financiën de zorgdrager, het beheer van het archief is opgedragen aan het Centrum voor Facilitaire Dienstverlening (B/CFD).

In de praktijk zal het vierde lid van artikel 14 worden toegepast ten aanzien van zaken waarover politieke of maatschappelijke onrust bestond, zoals gegevens over een aanslag op een politicus, een herhaalde brandstichting in een bepaalde regio of over een moord- of zedenzaak die de plaatselijke rechtsorde ernstig heeft geschokt, zaken die internationaal, landelijk, regionaal of lokaal ophef hebben veroorzaakt en zaken waarbij belangrijke personen of instellingen betrokken waren (zie MvT Wpolg).

Voor de FIOD betekent dit dat slechts in (bovengenoemde) uitzonderlijke gevallen een beroep op art. 14, lid 4 Wpolg zal worden gedaan en dossiers van vernietiging zullen worden uitgezonderd. Daarbij komt ook dat het originele procesdossier wordt overgedragen aan het Openbaar Ministerie.

De primaire grondslag voor vernietiging is gelegen in de Wpolg, die boven het Archiefbesluit en de hardheidsclausule van art. 5 onder e gaat. Op basis van de Wpolg zal in het algemeen moeten worden vernietigd. Pas als er op basis van de Wpolg een belang voor het cultureel erfgoed dan wel voor historisch onderzoek wordt onderkend (art. 14 lid 4), komen documenten voor blijvende bewaring in aanmerking en behoeft niet te worden vernietigd.

De Wpolg geldt sinds medio 2009 (voor de CIE sinds 1 januari 2008). Op basis van deze wet zullen in het algemeen alle dossiers moeten worden vernietigd tenzij art. 14 lid 4 Wpolg van toepassing is.

³ De Wpolg is voor de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) eerder gaan gelden dan 17 juli 2009, namelijk op 1 januari 2008. Voor die tijd was voor de CIE de Wet politieregisters van toepassing. Voor 17 juli 2009 gold voor de algemene opsporingsactiviteiten van de FIOD de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)

⁴ Elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot politiegegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, vergelijken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van politiegegevens (art. 1 onder c Wpolg)

Voor dossiers van vóór 2009 geldt overigens hetzelfde. Ook voor deze dossiers geldt dat zij feitelijk moeten worden vernietigd. Tot medio 2009 verrichte de FIOD, behoudens de CIE, zijn werkzaamheden op grond van de Wbp. De Wbp kent niet die strikte verwerkingstermijnen zoals de Wpolg deze kent. Wel heeft de Belastingdienst een melding 'Verwerking persoonsgegevens door de Belastingdienst' (waar de FIOD integraal onderdeel van uit maakt), gedaan van welke persoonsgegevens zij verwerkt en welke verwerkingstermijn hiervoor geldt. Deze termijnen zijn dan ook mede bepalend geweest voor de handelingen genoemd in 5.1 en 5.2. Ten aanzien van de CIE wordt nogmaals opgemerkt dat zij de gegevens verwerkte op grond van de Wet politieregisters, waarin ook werd aangegeven wat de verwerkingstermijn van een registratie was.

Binnen de FIOD is volle aandacht voor de criteria die zouden kunnen leiden tot het aanmerken van een dossier als bestanddeel van het cultureel erfgoed of voor historisch onderzoek.

In het algemeen kan worden opgemerkt dat er vanuit het oogpunt van de FIOD pas sprake is van een bestanddeel van het cultureel erfgoed of voor historisch onderzoek interessant archief indien een zaak bijvoorbeeld leidt tot nieuwe wetgeving of wijziging van vaste jurisprudentie. Voorbeelden hiervan zijn o.a. de Slavenburgzaak.

Geruchtmakende zaken m.b.t. bekende Nederlanders levert 'an sich' (vanuit de optiek van de FIOD) geen archiefmateriaal op dat voor blijvende bewaring in aanmerking zou moeten komen.

3.4. Verslag van de vaststellingsprocedure

In mei 2012 is de ontwerp selectielijst door de plaatsvervangend directeur B/CFD van de Unit Documenthuishouding van de Belastingdienst namens de staatssecretaris van Financiën aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen (OC&W), i.c. de algemene rijksarchivaris, aangeboden. Van het over de lijst gevoerde overleg tussen Belastingdienst/FIOD en het Nationaal Archief (mei 2012 – februari 2013) is een verslag gemaakt. De selectielijst en het (voorlopige) verslag d.d. 14 februari 2013 zijn daarna toegestuurd aan Prof. Dr. K.J.P.F.M. Jeurgens (Universiteit van Amsterdam, Rijksuniversiteit Leiden) met het verzoek om als extern deskundige als bedoeld in art. 3, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 daarover van advies te dienen. De heer Jeurgens zond zijn advies op 17 maart daaraanvolgend naar het Nationaal Archief. Op 18 maart 2013 werd zijn advies doorgestuurd naar de Belastingdienst met een verzoek om een reactie. Die reactie kwam bij het Nationaal Archief binnen op 27 maart. In de weken daarna is deze reactie verder besproken.

De opmerkingen van de externe deskundige hebben geleid tot een aantal kleinere aanpassingen in de lijst. Majeure veranderingen zijn achterwege gebleven.

Vanaf 1 juni 2013 lagen de selectielijst en het verslag van het gevoerde (driehoeks)overleg gedurende zes weken ter publieke inzage bij de registratiebalie van de studiezaal en op de website van het Nationaal Archief (hiernaar werd verwezen vanuit de website van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), hetgeen was aangekondigd in de Staatscourant. Van (historische) organisaties of individuele burgers is geen commentaar op de selectielijst ontvangen.

De selectielijst werd vastgesteld bij gemeenschappelijk besluit van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, voor deze de algemene rijksarchivaris, en de minister van Financiën, voor deze de Directeur-generaal Belastingdienst, d.d. 12 augustus 2013 (Kenmerk NA/13/11952).

Deze beschikking is gepubliceerd in de Staatscourant (Stcrt. nr. 28448, d.d. 15 oktober 2013).

4. Leeswijzer van de handelingen

In deze selectielijst worden de handelingen beschreven. Iedere handeling is vastgelegd in een gegevensblok met vijf velden. Op deze wijze:

(..)	
Handeling	
Periode	
Opmerking	
Waardering	

Iedere handeling is voorzien van een **uniek volgnummer (..)**.

Een **handeling** is een complex van activiteiten gericht op het totstandbrengen van een product, dat een actor verricht ter vervulling van een taak of op grond van een bevoegdheid. In de praktijk komt een handeling meestal overeen met een werkproces of een deel van een werkproces.

Een actor is een overheidsorgaan⁵ dat de bevoegdheid heeft tot het zelfstandig verrichten van handelingen op grond van attributie of delegatie. In deze selectielijst wordt uitgegaan van één actor, de Belastingdienst/FIOD.

Een actor kan handelingen via mandatering door organisatieonderdelen of -leden laten verrichten. De handelingen zijn in principe positief geformuleerd. Dat wil zeggen dat bij een handeling als 'het vaststellen van een regeling' ook 'het intrekken van een regeling' inbegrepen wordt geacht.

De **periode** geeft aan wanneer een handeling is uitgevoerd. Als een handeling nog niet is beëindigd, is achter het eerste jaartal alleen een streepje gezet (bijvoorbeeld: 1997 -). Onderhoud aan de selectielijst zal eventuele eindjaren moeten achterhalen.

Soms was het noodzakelijk bepaalde velden in de gegevensblokken te verduidelijken met een **opmerking** of toelichting.

De **waardering** geeft aan of de neerslag van een handeling permanent wordt bewaard of vernietigd.

In het laatste geval wordt ook aangegeven na hoeveel jaar de neerslag moet worden vernietigd.

Daarbij worden de volgende afkortingen gebruikt:

V = vernietigen. Het cijfer achter de 'V' geeft aan na hoeveel jaar de neerslag mag worden vernietigd.

Deze vernietiging mag pas daadwerkelijk worden doorgevoerd, na volledige afhandeling van een bepaald proces.

B = permanent bewaren. Zie voor de verschillende selectiecriteria paragraaf 3.2.

De selectielijst hanteert 2 verschillende V-termijnen: V 5 jaar en V 10 jaar.

Deze termijnen zijn afgestemd op de diverse wettelijke termijnen die worden gehanteerd in de melding 'Verwerking persoonsgegevens door de Belastingdienst' en Wpolg. De termijnen die in de genoemde melding en Wpolg worden gebruikt zijn derhalve leidend voor deze selectielijst.

⁵ De Archiefwet maakt gebruik van de term overheidsorgaan i.p.v. het Awb-begrip bestuursorgaan omdat een aantal organen wel valt onder het regime van de Archiefwet maar niet onder de Algemene wet bestuursrecht.

5. Selectielijst primaire processen Belastingdienst/FIOD

5.1 Processen FIOD tot 1999

(1)

Handeling:	Het verrichten van opsporings- en inlichtingsactiviteiten met betrekking tot fiscale fraude.
Periode:	1945 - 1998
Opmerking:	• opsporen van fiscale delicten • verzamelen van informatie • verzorgen van internationale uitwisselingen, het verzorgen van verzoeken om rechtshulp en het op verzoek van buitenlandse opsporingsdiensten (laten) doen van binnenlandse onderzoeken
Waardering:	V 10 jaar V 5 jaar (indien zaak niet wordt doorgezet)

5.2 Processen FIOD 1999 - 2009

5.2.1 Proces Toezicht (tot 2007)

(2)

Handeling:	Het uitvoeren van toezicht op de financiële integriteit van organisaties.
Periode:	1999 - 2007
Opmerking:	Dit proces begint met het registreren en selecteren van meldingen en signalen. Meldingen die niet verder worden behandeld zullen niet leiden tot een toezichtonderzoek. Deze gegevens mogen gedurende ten hoogste 6 maanden worden verwerkt en worden uiterlijk na deze periode vernietigd.
Waardering:	V 5 jaar na ontvangst melding

(3)

Handeling:	Het uitvoeren van toezicht op de economische ordening.
Periode:	1999 - 2007
Opmerking:	Dit proces begint met het registreren en selecteren van meldingen en signalen. Meldingen die niet verder worden behandeld zullen niet leiden tot een toezichtonderzoek. Deze gegevens mogen gedurende ten hoogste 6 maanden worden verwerkt en worden uiterlijk na deze periode vernietigd.
Waardering:	V 5 jaar na ontvangst melding

(4)

Handeling:	Het uitvoeren van toezicht op goederenbewegingen.
Periode:	1999 - 2007
Opmerking:	Dit proces begint met het registreren en selecteren van meldingen en signalen. Meldingen die niet verder worden behandeld zullen niet leiden tot een toezichtonderzoek. Deze gegevens mogen gedurende ten hoogste 6 maanden worden verwerkt en worden uiterlijk na deze periode vernietigd.
Waardering:	V 5 jaar na ontvangst melding

5.2.2 Proces Opsporing tot 17.7.2009 (voor CIE tot 1.1.2008)

(5)

Handeling:	Het verrichten van opsporings- en inlichtingsactiviteiten met betrekking tot fiscale-, douane-, en financieel-economische fraude, fraude auteursrecht (piraterij) en fraude met goederen.
------------	---

Periode: 1999 - medio 2006

Opmerking:

- opsporen van fiscale delicten
- verzamelen van informatie
- verzorgen van internationale uitwisselingen, het verzorgen van verzoeken om rechtshulp en het op verzoek van buitenlandse opsporingsdiensten (laten) doen van binnenlandse onderzoeken

Waardering: V 10 jaar
V 5 jaar (indien zaak niet wordt doorgezet)

(6)

Handeling: Het invulling geven aan artikel 3 Wet op de bijzondere opsporingsdiensten met betrekking tot de opsporing

Periode: medio 2006 (- 2008) - 2009

Opmerking: Proces heeft betrekking op het opsporen fiscale, douane, financieel-economische fraude, fraude auteursrecht (piraterij) en fraude met goederen. Sedert medio 2006 is de Wet op de bijzondere opsporingsdiensten van kracht. In hoofdstuk III van deze wet worden de taken en bevoegdheden geregeld. Ten aanzien van de taken wordt in artikel 3 het volgende bepaald: "Een bijzondere opsporingsdienst is onder gezag van de officier van justitie belast met:

- a. de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde op de beleidsterreinen waarvoor Onze betrokken Minister verantwoordelijkheid draagt;
- b. de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde op een beleidsterrein waarvoor een ander minister dan de onder a. bedoelde, verantwoordelijkheid draagt en die door die minister in overeenstemming met Onze betrokken Minister en Onze Minister van Justitie aan die bijzondere opsporingsdienst is opgedragen;
- c. opsporingshandelingen in verband met strafbare feiten die zijn geconstateerd in het kader van de taakuitoefening onder a. en b., en die met die taakuitoefening verband houden;
- d. de opsporing van andere strafbare feiten, indien de bijzondere opsporingsdienst daarmee is belast door de officier van justitie".

Waardering: V 10 jaar (proces-verbaal: na datum overdracht OM / overige stukken: na interne afhandeling)
V 5 jaar (indien zaak niet wordt doorgezet. Daarbij geldt als ingangsdatum:

- a. indien de zaak is stopgezet: vanaf datum stopzetting;
- b. indien door de contactambtenaar is afgedaan: vanaf datum aanvaarding voorstel of buitenvervolginstelling;
- c. indien door OM van vervolging wordt afgezien: vanaf datum aanvaarding transactievoorwaarden of besluit sepot)

5.2.3 Proces Internationaal tot 17.7.2009

(7)

Handeling: Het verzoeken om rechtshulp aan het buitenland en het uitvoeren van buitenlandse rechtshulpverzoeken

Periode: 1999 - 2009

Opmerking: Rechtshulpverzoeken, internationale ambtshulp. De uitvoering van rechtshulpverzoeken behelst ook het doen van opsporing(sonderzoek)

Waardering: V 10 jaar
V 5 jaar (indien zaak niet wordt doorgezet)

5.2.4 Proces Opsporingsinformatie tot 17.7.2009 (voor CIE tot 1.1.2008)

(8)

Handeling: Het uitvoeren van themaonderzoeken en individuele onderzoeken.

Periode: 1999 (- 2008) - 2009

Opmerking: Het nader bekijken van thema's of branches, het veredelen van informatie op persoon of

op bedrijf. Veredelen wil zeggen dat de al aanwezige informatie over personen of bedrijven wordt aangevuld met nieuwe informatie zodat een doelgerichte fraudeaanpak beter mogelijk wordt.

Individuele onderzoeken hebben betrekking op personen en/ of bedrijven.

Waardering: V 5 jaar

5.3 Processen FIOD onder regime Wpolg

Uitgangspunt is dat alle politiegegevens na de in de Wpolg genoemde termijnen worden vernietigd tenzij de waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed of voor historisch onderzoek zich daartegen verzet.

Op het moment dat in samenspraak met de verantwoordelijke, die in het kader van de Archiefwet zorgdrager (i.c. de minister van Financiën) is, wordt besloten dat de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed dan wel voor historisch onderzoek getypeerd kunnen worden, worden de (politie)gegevens overgedragen aan deze verantwoordelijke. Alleen bij uitzondering kunnen bepaalde dossiers, m.b.t. zaken waarover politieke of maatschappelijke onrust bestond, blijvend worden bewaard (zie toelichting par. 3.3.). Voor de overige zaken wordt nog een bewaartermijn aangehouden zoals hieronder vermeld, voordat tot vernietiging wordt overgegaan.

5.3.1 Proces Opsporing vanaf 17.7.2009 (voor CIE vanaf 1.1.2008)

(9)

Handeling: Het invulling geven aan artikel 3 Wet op de bijzondere opsporingsdiensten met betrekking tot uitvoering van politietaken (verwijzend naar de NvT van het Bpg BOD)

Opmerking: Het proces begint met het registreren en selecteren van meldingen en signalen. In de Nota van Toelichting (NvT) bij het Bpg BOD staat specifiek dat art. 3 Wet BOD de 'invulling' is van de politietaken voor een BOD.

De CIE is een apart team binnen de FIOD dat is belast met specifieke taken (waarvan de verwerking van die gegevens valt onder het regime van de Wpolg) en waarvoor naast de Wpolg ook nog een aantal specifieke regelingen gelden. Deze regelingen maken het noodzakelijk dat (politie)gegevens worden afgeschermd (het OM houdt hier specifiek toezicht op)

Waardering: V 10 jaar na overdracht van de gegevens aan het archief (i.c. B/CFD) (indien zaak heeft geleid tot rechtsgang)
V 5 jaar na overdracht van de gegevens aan het archief (i.c. B/CFD) (indien zaak niet tot rechtsgang leidt)
B, wanneer dossiers m.b.t. zaken waarover politieke of maatschappelijke onrust bestond, op grond van de uitzonderingsregels in de Wpolg blijvend bewaard moeten worden (zie toelichting par. 3.3)

5.3.2 Proces Internationaal vanaf 17.7.2009

(10)

Handeling: Het uitzetten van rechtshulpverzoeken vanuit het buitenland en doorzetten naar het buitenland

Periode: 2009 -

Opmerking: Inkomende rechtshulpverzoeken, internationale ambtshulp

Waardering: V 5 jaar na overdracht van de gegevens aan het archief (i.c. B/CFD)

5.3.3 Proces Opsporingsinformatie vanaf 17.7.2009 (voor CIE vanaf 1.1.2008)

(11)

Handeling: Het uitvoeren van de politietaken, artikel 3 Wet op de bijzondere opsporingsdiensten

Periode: (2008 -) 2009 -

Opmerking: Het nader bekijken van thema's of branches, het veredelen van informatie op persoon of op bedrijf.

Waardering: V 5 jaar na overdracht van de gegevens aan het archief (i.c. B/CFD)

6. Lijst met gebruikte afkortingen

AFM	Autoriteit Financiële Markten
Awb	Algemene wet bestuursrecht
B/CA	Belastingdienst/ Centrale administratie
B/cao	Belastingdienst/ Centrum voor applicatieontwikkeling en onderhoud
B/CFD	Belastingdienst/ Centrum voor facilitaire dienstverlening
B/CIE	Belastingdienst/ Centrum voor infrastructuur en exploitatie
B/CKC	Belastingdienst/ Centrum voor kennis en communicatie
BOD	Bijzondere opsporingsdienst
Bpg BOD	Besluit politiegegevens bijzondere opsporingsdiensten
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BZ	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CIE	Criminele Inlichtingen Eenheid
COPAFIJTH	Communicatie, Organisatie, Personeel, Administratieve organisatie, Financiën, Informatievoorziening, Juridisch, (Vak)Techniek, Huisvesting
ECD	Economische controledienst
EDP	Electronic Data Processing
EU	Europese Unie
EL&I	Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
FEC	Financieel expertisecentrum
FIOD	Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst
FIU	Financial Intelligence Unit
FP	Functioneel Parket
HARC	Hit And Run Container teams
HHA	Handhavingsarrangement
ILT-IOD	Inspectie Leefomgeving en Transport – Inlichtingen- en Opsporingsdienst (v/h VROM-IOD)
ISZW-DO	Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid – Directie Opsporing (v/h SIOD)
IT	Informatie Technologie
MvT	Memorie van Toelichting
NR	Nationale Recherche
NvT	Nota van Toelichting
NVWA-IOD	Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit, Inlichtingen en Opsporingsdienst
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OLAF	Office Européen De Lutte Anti-Fraude
OM	Openbaar Ministerie
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve Organisatie, Communicatie, Huisvesting (en Facilitair)
RIO	Rapport Institutioneel Onderzoek
SIOD	Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst
Stb.	Staatsblad
Stcrt	Staatscourant
VROM	Ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VROM-IOD	VROM Inlichtingen- en opsporingsdienst
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, welzijn en Sport
WBP	Wet Bescherming Persoonsgegevens
WED	Wet op de economische delicten
Wpolg	Wet politiegegevens

7. Bronnen

Wet- en regelgeving

- Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR), Staatsblad 1959, 301
- Wet op de economische delicten (WED), Staatsblad 1951, 214
- Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar Belastingdienst FIOD-ECD 2001, Stcrt 2001, 117
- Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar FIOD 1995, Stcrt 1995, 11
- Wet melding ongebruikelijke transacties (MOT), Stb. 1993, 705
- Wet Tarieven Gezondheidszorg (WTG), Stb. 1980, 646
- Wet consumentenkrediet (WCK), Stb. 1990, 395
- Wet voorkoming misbruik chemicaliën (WVMC), Stb. 1995, 258
- Wet energiebesparing toestellen, Stb. 1986, 59
- Sanctiewet 1977, Stb. 1980, 93
- Wet identificatie bij dienstverlening (WID), Stb. 1993, 704
- Wet melding zeggenschap in ter beurze genoteerde vennootschappen 1996 (WMZ), Stb. 1996, 629
- Wet toezicht kredietwezen (WTK), Stb. 1992, 722
- Wet toezicht effectenverkeer, Stb. 1995, 574
- Wet toezicht beleggingsinstellingen (WTB), Stb. 1990, 380
- Wet toezicht verzekeringsbedrijf (WTV), Stb. 1994, 252
- Wet inzake de geldtransactiekantoren, Stb. 2002, 380
- Wet toezicht trustkantoren, Stb. 2004, 9
- Wet politiegegevens, Stb. 2007, 300
- Besluit politiegegevens, Stb. 2007, 550
- Besluit politiegegevens bijzondere opsporingsdiensten, Stb. 2009, 305

Overige bronnen

- Brochures FIOD-ECD, Website Belastingdienst
- FIOD-ECD Jaarverslag 2004
- FIOD-ECD Jaarverslag 2003
- Procesoverzicht FIOD-ECD, Belastingdienst/CKC i.s.m. FIOD-ECD
- Prestatiecontracten FIOD-ECD
- Handboek FIOD-ECD
- Organigram FIOD 2010
- Jaarrapportage FIOD-ECD 2008
- Jaarrapportage FIOD-ECD 2009
- Jaarrapportage FIOD 2010
- Corporate brochure FIOD-ECD 2008
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/FIOD>

Toetsing selectielijst

- John van Unen, senior beleidmedewerker, stafteam Vaktechniek en Opsporing
- Kees van der Linden, privacyfunctionaris FIOD
- Peter Heijmans, (v/h) projectleider implementatie Wpolg